

УДК 811.112.2'243:316.7:37

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-2-28>

Алла ЛІСОВСЬКА,
orcid.org/0000-0001-6288-1032
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової
(Одеса, Україна) allalisoivskaya55@gmail.com

Олександр ТВЕРДОХЛІБ,
orcid.org/0000-0002-1502-2937
доктор наук з державного управління,
професор кафедри германської філології та перекладу
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) osio@i.ua

Лідія ОЛІЙНИК,
orcid.org/0000-0003-1401-9223
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) lidiaol1976@ukr.net

ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КОНТЕКСТУ НА ОВОЛОДІННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Вивчення іноземної мови означає також вивчення її культури. Однак цього недостатньо, оскільки студент потребує певного соціального середовища, яке б заохочувало до вивчення цієї мови, не забуваючи водночас про мовне та культурне багатство, тобто про соціокультурний контекст. У статті зроблено спробу оцінити важливість соціокультурних параметрів і референтів, залучених до оволодіння німецької мови як іноземної. Мета цієї статті – оцінити роль соціокультурного контексту в акті дискурсу та з'ясувати, якою мірою транснаціональна роль культури та вимір паралінгвістичних чинників впливають на мовну компетенцію. Дослідження продемонстровано особливий вплив соціокультурного контексту на вивчення німецької мови комунікації на підставі аналізу текстів німецьких ЗМІ. Огляд наукової літератури засвідчив, що сучасні лінгвістичні дослідження спрямовані на вивчення взаємозв'язку мови і культури з антропологічної точки зору. Результати цієї розвідки підкреслюють важливе значення для опанування мовою комунікативно-когнітивного підходу, який сприяє формуванню соціолінгвістичних компетенцій і соціокультурних цінностей. Висновуємо, що вплив культурного контексту є важливим, оскільки його відсутність може сповільнити засвоєння іноземної мови. Крім того, оволодіння іноземною мовою залежить від контакту, який студент отримує, з одного боку, через педагогічний досвід викладачів університету та ситуативний контекст, з іншого боку. Культурні зв'язки встановлюються шляхом імітації чужої культури, а коли це відбувається на відстані, то акт комунікації нашкоджується на перешкоди, що призводить до розриву між відправленням та отриманням повідомлення і до блокування з боку студента, який не сприймає зв'язок між засвоєнням певних мовних структур, їх застосуванням і сприйняттям у процесі комунікації. Отже, для оволодіння німецькою мовою ефективним є використання соціокультурного підходу та міжкультурної комунікації, зокрема й на основі аналізу текстів німецьких ЗМІ.

Ключові слова: соціокультурний підхід, німецькі ЗМІ, засвоєння мовних структур, мовна інтеграція.

Alla LISOVSKA,
orcid.org/0000-0001-6288-1032
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
The Odesa National A. V. Nezhdanova Academy of Music
(Odesa, Ukraine) allalisovskaya55@gmail.com

Oleksandr TVERDOKHLIB,
orcid.org/0000-0002-1502-2937
Doctor of Public Administration,
Professor at the Department of German Philology and Translation
Educational and Scientific Institute of Philology of Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine) osio@i.ua

Lidiia OLIINYK,
orcid.org/0000-0003-1401-9223
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Theory, Practice and Translation of German
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) lidiaol1976@ukr.net

THE INFLUENCE OF THE SOCIO-CULTURAL CONTEXT ON GERMAN LANGUAGE ACQUISITION

Learning a foreign language also means learning its culture. However, this is not enough, as the student needs a certain social environment that would encourage the learning of this language, while not forgetting about the linguistic and cultural richness, i.e. the socio-cultural context. This article attempts to assess the importance of sociocultural parameters and referents involved in the acquisition of German as a foreign language. The aim of this article is to assess the role of the sociocultural context in the act of discourse and to find out to what extent the transnational role of culture and the dimension of paralinguistic factors influence language competence. The study demonstrates the special influence of the socio-cultural context on learning German as a communication language based on the analysis of German media texts. A review of the scientific literature has shown that modern linguistic research is aimed at studying the relationship between language and culture from an anthropological point of view. The results of this research emphasise the importance of a communicative and cognitive approach to language acquisition, which contributes to the formation of sociolinguistic competences and socio-cultural values. We conclude that the influence of the cultural context is important, as its absence can slow down the acquisition of a foreign language. In addition, foreign language acquisition depends on the contact that the student receives, on the one hand, through the pedagogical experience of university teachers and the situational context, on the other hand. Cultural ties are established through imitation of another culture, and when this happens at a distance, the act of communication encounters obstacles, which leads to a gap between sending and receiving a message and to blocking on the part of the student who does not perceive the connection between the acquisition of certain language structures, their application, and perception in the process of communication. Therefore, the use of a sociocultural approach and intercultural communication, including the analysis of German media texts, is effective for learning German.

Key words: sociocultural approach, German media, acquisition of language structures, language integration.

Постановка проблеми. Коли мовиться про лінгвістичну компетенцію та процес комунікації у викладанні й вивченні іноземної мови, підкреслюється механічний процес мови, тобто вивчення і відповідне використання синтаксису, лексики та семантичних утворень, задіяних в акті дискурсу, що, безумовно, є важливим, але важким для досягнення без підтримки соціокультурного контексту, завдяки якому мовленнєвий акт набуває форми й реального виміру. Потреба в автентичності з боку не-носія мови, який прагне опанувати іноземну мову, часто гальмується, якщо цей процес позбавлений контексту і якщо сам

контекст залишається віддаленим (Lantolf et. all, 2023: 703). Тому D. Sequera (Sequera, 2022: 522) порушує питання, чи має викладач намір готувати мовців у такий спосіб, щоб вони могли ефективно обмінюватися думками, без ізоляції, коли вони не мають знань про контекстуальне застосування. На думку вченого, ця стадія досягається, коли цілі та наміри мовців змінюються під час навчання і розвиваються від початкового рівня комунікації до процесу мовної інтеграції.

Мовна інтеграція передбачає знайомство з цільовим середовищем і розуміння його особливостей. У цьому ракурсі, учені намага-

ються з'ясувати наскільки розвивається мовна компетенція за відсутності референтів і контексту, в якому ця мова існує (Genesee, 2023: 34). Складність у навчанні іноземній мові полягає в тому, що викладач має намагатися передати не тільки автентичність мовного повідомлення, але й зберегти та передати концепти, пов'язані з ідеологічними, інтелектуальними і соціальними цінностями, які стоять за словами, що формують поведінку носія мови в тій чи іншій ситуації (Tissot et. all., 2022: 120). На думку окремих науковців (Senchylo-Tatlilioglu et. all., 2023: 117) важливо, щоб розрив між сприйнятим образом і автентичною мовною реальністю зменшувався, щоб той, хто навчається, міг здійснювати контроль над їх засвоєнням.

Аналіз досліджень. Проблема сприйняття іншої мови та культури загострюється з відсутністю культурних референцій на рівні комунікації. У своєму дослідженні концепції мови та суспільства N. Yuhan (Yuhan, 2023) підкреслює цей тісний зв'язок. На думку автора, мова – це набір правил, яким мають відповідати всі мовленнєві коди, які генеруються і є функцією системи суспільних відносин.

Якщо мовець ігнорує правила соціального дискурсу та мовного коду, це негативно впливає на засвоєння мови. H. Krüsemann (Krüsemann, 2018) наполягає на значенні самого повідомлення, яке залишається невіддільним від контексту та підтексту. Мовна ситуація має враховувати середовище, в якому відбувається мовленнєвий акт. Основна функція дискурсу полягає в тому, щоб спрямовувати, контролювати і співвідносити людську «діяльність», і досить важко ізольовати мову від контексту її оточення (Paustovska et. all., 2023: 203). Тому мова розглядається як засіб, за допомогою якого виражаються ідеї, фіксується ставлення і за допомогою якого відбувається взаємодія.

Термін «культура» визначається ученими через суспільство, тобто групу індивідів, які взаємодіють через певні соціальні інститути (Evianty et. all., 2020: 580). Тобто культура – це цивілізація, сукупність факторів, творинь та об'єктів, характерних для цього суспільства. Культура формує менталітет, що складається з системи цінностей та ідей, моралі та традицій, набору конвенцій, які контролюють соціальні інститути і визначають функції та значення цих об'єктів (Seuring & Will, 2022).

Саме визначення культури як ментальності та набору конвенцій вписується у контекст нашої роботи, оскільки ментальність формується і передається свідомо і конкретно через мову.

Ідентичність будь-якої окремої мовної спільноти пов'язана зі спадщиною, що передається з покоління в покоління, в якій формується множинність певного досвіду, характерного і притаманного цій групі людей і завдяки якому процес комунікації розвивається, екстерналізується та індивідуалізується (Ruck, 2020: 213). Зовнішній контекст охоплює весь соціальний досвід, взаємодії, адаптації та реакції, що формує певні моделі соціальної поведінки окремої спільноти (Sopata & Długosz, 2022: 200). Ці моделі, свідомо чи несвідомо засвоєні індивідом, формуватимуть його реакції або відсутність реакцій, нівелюючи ступінь прийняття або неприйняття, з яким він стикається у процесі інтеграції в соціокультурне середовище (Wang et. all., 2020: 113). З раннього віку люди сприймають і засвоюють соціальні та культурні заборони і дії своєї соціальної групи й оточення, і саме через наслідування і повторення вони в кінцевому підсумку переймають звички своєї групи і засвоюють дозволені моделі. Отже, ці звички є тривалим результатом контакту з навколишнім середовищем і обумовлені ним. Вони мають безпосередній вплив на мовний репертуар, який проявляється у формі компетенції у конкретизації повідомлення, яке залишається сформованим і відображає умови та досвід мовного середовища.

Мета статті полягає в оцінці важливості соціокультурних параметрів при вивченні німецької мови та визначенні їх впливу на мовну компетенцію студентів. Ми прагнемо дослідити роль соціокультурного контексту в акті дискурсу, показати, як транснаціональна культура та паралінгвістичні чинники впливають на процес навчання. Продемонструвати, що соціокультурний підхід є важливим для успішного опанування німецькою мовою, а також вказати на необхідність збагачення навчання аналізом німецьких ЗМІ для кращого розуміння культурного контексту мови.

Виклад основного матеріалу. Спочатку потрібно з'ясувати, як передати мову в інше середовище, зберігаючи її основу й особливості, не зводячи її тільки до функціонального явища, але забезпечуючи взаємодію з соціокультурним середовищем. Ключовим аспектом є автентичність іноземної мови у контексті конкретної культури. Культурна спадщина може передаватися різними шляхами, але одним з найефективніших способів є використання ЗМІ. У процесі вивчення німецької мови ЗМІ можуть бути цікавим матеріалом для роботи зі студентами як зразок представлення світогляду через мовні засоби. У тексті журналіста відбивається його індивідуальний погляд на світ,

мова та стиль відображають особистість автора. Ця вербальна картина світу взаємодіє з уявленнями адресата, впливаючи на його сприйняття реальності. Створення та передача образу через текст є складним процесом, який передбачає розуміння комунікантами не лише мови, а й фонових знань.

Моделювання концептуальної картини світу здійснюється за допомогою текстів публікацій, які є відображенням суспільства і являють собою унікальні мовні вирази, що відображають концепції журналістики. Дискурс, як складне комунікативне явище, вбирає в себе не лише текст, але й знання про світ, думки та цілі адресата, необхідні для повного розуміння. Серед соціокультурних функцій текстів публікацій можна виділити комунікативну, пізнавальну, аксіологічну, творчу, виховну, естетичну та спонукальну. Соціокультурний потенціал текстів виявляється в їх структурі, що охоплює краєзнавчий, лінгвокраєзнавчий і соціально-психологічний аспекти. Наше дослідження мало на меті продемонструвати, що краєзнавчі знання, які утворюють концептуальну картину світу німецькомовного середовища, можуть виступати як важливий матеріал для вивчення німецької мови й культури, способу життя та національної ментальності німців, сприяючи формуванню вторинної мовної особистості (табл. 1):

Соціокультурні знання, які формують мовну картину світу за допомогою аналізу німецьких текстів ЗМІ, охоплюють мовні одиниці, які чітко відображають культурну специфіку німецької

мови. У сучасних лінгвістичних дослідженнях мовні елементи, які виражають національну ідентичність, називаються культурно-маркованими мовними одиницями. Німецькою термін «культурноспецифічна лексика (слова)» частіше вживається для опису лексикону, що характеризує феномени, унікальні для конкретної культури, і не має лексичних еквівалентів в інших мовах у тому ж контексті (Sopata & Długosz, 2022: 220). Ці лексеми можуть бути визначені як група слів, які відображають і передають історичний та культурний досвід певної мовної спільноти.

В оволодінні німецькою мовою на матеріалах текстів ЗМІ важливу роль відіграє фонова лексика. Вона має додатковий семантичний і стилістичний відтінок, відомий мовцям даної культури, який впливає на основне значення слова. Ця лексика включає інформацію про національну та культурну специфіку і потребує додаткового лінгвокраєзнавчого пояснення. Важливо зауважити, що понятійно-еквівалентні слова в різних мовах можуть відрізнятися завдяки своїм зв'язкам з конкретними знаннями (табл. 2):

Отже, з таблиці 2 бачимо, що мовні процеси, які відбуваються в мові преси, відображають сучасні соціокультурні, економічні та політичні процеси. Ці процеси відображають у свідомості носіїв мови концепції світу, які вербалізуються у «зовнішній» мові. Вважаємо, що систематична робота з матеріалами преси помічна у формуванні соціально-політичної картини світу Німеччини.

Слід зазначити, що технологія роботи з німецькими ЗМІ для формування культури критичного

Таблиця 1

Тематика ЗМІ як спосіб розкриття соціокультурного контексту для оволодіння німецькою мовою

Політика й економіка	Політичний устрій Німеччини, Європейський Союз, держава та право. Біржа, підприємство, інвестування грошей, кон'юнктура, оподаткування, економічна політика, фонди, акції.
Суспільство та культура	Нове покоління, поточні події, люди, кримінал, література, музика, мистецтво, фільми, телебачення, галереї, виставки, театр, архітектура, книги.
Наука	Космос, психологія, світ тварин, інновації, кліматичні зміни, дослідження майбутнього, медицина, природа, земля, фізика, хімія.
Освіта	ВНЗ, університетське життя, школа, реформи в освіті, загальна освіта.
Нові інформаційні технології	Інтернет, мобільний телефон, комп'ютерна апаратура, вікіпедія, мультимедіа.
Стиль життя та кар'єра	Мода, стиль, дизайн, їжа, історії про кохання, сад, здоров'я та краса. Ринок праці, літні люди та робота, сім'я і кар'єра, кар'єра для жінок, заяви про прийом на роботу, перспективи, роботодавці.
Довкілля та подорожі	Катастрофи, захист навколишнього середовища. Піші прогулянки, сервіс, готелі, путівники, круїзи, відпустка, дорожні каталоги.
Спорт	Футбол, чемпіонати світу, гольф, легка атлетика, Олімпійські ігри, зимовий спорт, мотоспорт.

Джерело: власна розробка автора.

Таблиця 2

Фонові мовні одиниці та формування соціокультурної компетентності у вивченні німецької мови

Мовні одиниці, що збігаються за основним (денотативним) значенням зі словами української мови	Grad: 20 G. Celsius, 25 Grad Wärme, Kälte
Запозичення, інтернаціоналізми	Magazin, Embargo, Mauer.
Фразеологізми	Aufpassen wie ein Schießhund, (auf Nummer sicher gehen- sich in jeder Hinsicht absichern, j-m- Steine in den Weg legen- j-m. in einem Vorhaben Schwierigkeiten bereiten, zum Renner werden- gut verkauft werden.
Приказки	Wer wagt- gewinnt, Überstund hat Geld im Mund statt Morgenstund hat Gold im Mund.
Афоризми	Wenn es ernst wird, muss man lügen.
Складні (складені) слова	Migrationshintergrund, Feierabendbier, Ellbogengesellschaft, Raubritterkapitalismus.
Субстантивіація	... weil die Kurse standing stiegen und wieder fielen... – ...wegen der Kursschwankungen...
Неологізми	Reformstau- nicht veranlasste anstehende Reformen, Aachen, der Schwarzwald, Allgäuer Alpen, der Bodensee, Helgoland, Sylt, der Rheingau, der Chiemsee, Bayerischer Rundfunk.

Джерело: Evianty et. all., 2020.

мислення є недостатньо вивченою у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти. Ця технологія має базуватися на системі, яка відповідає основним методологічним вимогам, таким як концептуальність, системність, керованість, ефективність, відтворюваність. Її розвиток і вдосконалення має сприяти розширенню уявлення про «картину світу» та підготовці фахівців, здатних орієнтуватися в полікультурному середовищі.

За основу такого типу мовної діяльності слід використовувати соціокультурний підхід. Побудова навчання має акцентувати увагу на тому, як у мовних одиницях відображаються особливості культури та мислення носіїв німецької мови, і водночас культурознавча інформація витягується із самих мовних одиниць (табл. 3).

Для реалізації освоєння німецької мови у соціокультурному контексті на основі німецьких текстів ЗМІ виділяємо такі функціональні підгрупи

вправ, як: орієнтувальні, виконавські та контрольні вправи. Спільні роботи з текстами німецьких ЗМІ охоплюють етапи передтекстового, текстового і післятекстового аналізу (табл. 4).

Отже, соціокультурний контекст у вивченні німецької мови визначає тип завдань, створених для навчання. Процес формування соціокультурної компетентності студентів охоплює країнознавчий, лінгвокраїнознавчий і соціально-психологічний компоненти. Країнознавчий компонент спрямований на розуміння та інтерпретацію культурних особливостей, лінгвокраїнознавчий – на володіння фоновією лексикою та мовними засобами, а соціально-психологічний – на розвиток міжкультурного спілкування.

Висновки. Сучасні лінгвістичні дослідження взаємозв'язку мови й культури проводяться з антропологічного погляду. У рамках цього підходу виникли такі напрями, як культурологія,

Таблиця 3

Пріоритети соціокультурного підходу в освоєнні німецької мови

Комунікативно-когнітивний підхід	Уміння здійснювати вибір комунікативного коду, адекватного в конкретній ситуації спілкування.
Особистісно-орієнтований підхід	Розвиток особистості студента з метою його професійної інтеграції.
Особистісно-діяльнісний підхід	Переорієнтація процесу навчання на самостійне осмислення та розв'язання професійної навчальної проблеми (пізнавальної, дослідницької, перетворювальної, проєктивної тощо).
Ціннісно центрований (аксіологічний) підхід	Сприйняття ціннісних смислів соціокультурних фактів/тем країни мови, що вивчається, які визначаються особистісними ціннісними установками.
Компетентнісний підхід	Сукупність знань, умінь, навичок і практичного досвіду, набутого в процесі професійної підготовки.

Джерело: власна розробка автора.

Функціональні підгрупи вправ

Вправи на формування та розвиток лексико-граматичних навичок.	На розширення лексичного запасу; інтерпретацію національно-маркованої лексики, скорочень, запозичень.
Вправи на формування навичок і розвиток умінь відповідної культурної іншомовної вербальної та невербальної поведінки при участі в соціальних контактах.	На формування навичок і розвиток умінь іншомовної вербальної та невербальної поведінки; дотримання звичаїв, традицій; поведінки у щоденному спілкуванні серед представників різних верств суспільства.
Вправи на формування та розвиток текстових умінь.	На антиципацію; на мовну догадку; на осмислення ролі паралінгвістичних засобів.
Вправи на формування та розвиток соціокультурної спостережливості та неупередженості при тлумаченні соціокультурних явищ реальності та емпатичного ставлення до представників іншої культури.	На оцінку, порівняння та коментування феноменів рідної культури та культури, що вивчається.
Вправи на формування та розвиток умінь виявляти соціокультурну інформацію в текстах.	На виділення та осмислення соціокультурної інформації в тексті; на виявлення національно-специфічних елементів значення шляхом виявлення імпліцитної соціокультурної, країнознавчої інформації в тексті (через субтекст); на соціокультурне орієнтування в текстовому полі.
Вправи на розширення соціокультурних знань.	На пояснення соціокультурної інформації через складання коментаря; на виявлення національно-специфічних елементів значення шляхом використання лексикографічних джерел та додаткової літератури; на визначення функціональної ролі національно-маркованої лексики в художньому творі.
Вправи на розвиток умінь самостійного використання національно-маркованої лексики.	На застосування фонових знань студентів; на застосування національно-маркованої лексики, скорочень, запозичень.

Джерело: власна розробка автора.

антропологічна культурологія, лінгвокультурологія, соціолінгвістика та міжкультурна комунікація. Категорії «діалог культур», «картина світу», «мовна картина світу» та «концептуальна картина світу» відображають взаємодію різних культур і результати цієї взаємодії, як, наприклад, формування вторинної мовної особистості. Вплив соціокультурного контексту на вивчення німецької мови очевидний. Для успішного опанування мовою використання соціокультурного підходу і

міжкультурної комунікації, які базуються на аналізі текстів німецьких ЗМІ, є необхідним. У цьому контексті важливе значення має комунікативно-когнітивний підхід до вивчення мови. Робота з текстами німецьких ЗМІ передбачає етапи передтекстового, текстового і післятекстового аналізу, в яких використовуються комунікативно-орієнтовані, проблемні та професійно спрямовані методи для формування соціолінгвістичних компетенцій і соціокультурних цінностей у мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Evianty R., Sari R., Reza M. Developing Student's German Language Competencies through Pragmatic Approach in the Classroom for Higher Education. *Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal*, 2020. Vol. 3, No 1. P. 574–582. DOI: <https://doi.org/10.33258/birle.v3i1.853>
2. Genesee F. Sociocultural dimensions of early dual language learning. *Bilingualism: Language and Cognition*. 2023. Vol. 26, No. 1. P. 33–35. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1366728922000384>
3. Krüsemann H. Language learning motivation and the discursive representations of German, the Germans, and Germany in UK school settings and the press : Doctoral dissertation, University of Reading. 2018. URL: <https://centaur.reading.ac.uk/77934/>
4. Lantolf J. P., Xi J. Digital Language Learning: A Sociocultural Theory Perspective. *TESOL Quarterly*. 2023. Vol. 57, No. 2. P. 702–715. DOI: <https://doi.org/10.1002/tesq.3218>
5. Paustovska M., Hutnyk V., Solomko S., Trutsunenko I., Bondarenko E. Integrated development of german-speaking socio-cultural competence through the formation of linguistic competence in reading. *Revista Eduweb*. 2023. Vol. 17, No. 3. P. 202–212. URL: <https://www.revistaeduweb.org/index.php/eduweb/article/view/559>

6. Ruck J. Multilingualism and Affective Attitudes: The Sociocognitive Profiles of First-Year Learners of L2 German. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*. 2020. Vol. 53, No. 2. P. 210–228. DOI: <https://doi.org/10.1111/tger.12137>
7. Senchylo-Tatlilioglu N., Krasnozhon N., Sibruk A., Lytvynska S., Stetsyk K. Ukrainian-turkish literature relations between the 16th – 20th Centuries. *Amazonia Investiga*. 2023. No. 12 (62). P. 115–123. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9>
8. Sequera D. M. Language acquisition processes and their theoretical conceptions from an affective perspective in a family context. *International Journal of Health Sciences*. 2022. Vol. 6, No. 2. P. 519–532. DOI: <https://doi.org/10.53730/ijhs.v6n2.6709>
9. Seuring J., Will G. German Language Acquisition of Refugee Children – The Role of Preschools and Language Instruction. *Frontiers in Sociology*. 2022. No. 7. DOI: <https://doi.org/10.3389/fsoc.2022.840696>
10. Sopata A., Długosz K. The effects of language input on word order in German as a heritage and majority language. *Language Acquisition*. 2022. Vol. 29, No. 2. P. 198–228. DOI: <https://doi.org/10.1080/10489223.2021.1992409>
11. Tissot A., Pietrantuono G., Rother N., Baier A., Croisier J. Factors affecting language acquisition in the institutionalized setting of the German Integration Course. *Language Learning of Adult Migrants in Europe: Theoretical, Empirical, and Pedagogical Issues*. 2022. P. 119–147. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-79237-4_6
12. Wang M. T., Henry D. A., Degol J. L. A development in sociocultural context perspective on the multiple pathways to youth's engagement in learning. *Advances in motivation science*. 2020. Vol. 7. P. 113–160. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.adms.2019.11.001>
13. Yuhan N. Violence in youth environment as a socio-psychological phenomenon (based on german-language dramaturgy of the 2010S). *Publishing House «Baltija Publishing»*, 2023. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-364-4-23>

REFERENCES

1. Evianty R., Sari R., Reza M. (2020). Developing Student's German Language Competencies through Pragmatic Approach in the Classroom for Higher Education. *Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal*, 3(1). 574–582. DOI: <https://doi.org/10.33258/birle.v3i1.853>
2. Genesee F. (2023). Sociocultural dimensions of early dual language learning. *Bilingualism: Language and Cognition*, 26(1). 33–35. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1366728922000384>
3. Krüseemann H. (2018). *Language learning motivation and the discursive representations of German, the Germans, and Germany in UK school settings and the press* : Doctoral dissertation, University of Reading. URL: <https://centaur.reading.ac.uk/77934/>
4. Lantolf J. P., Xi J. (2023). Digital Language Learning: A Sociocultural Theory Perspective. *TESOL Quarterly*, 57 (2). 702–715. DOI: <https://doi.org/10.1002/tesq.3218>
5. Paustovska M., Hutnyk V., Solomko S., Trutsunen I., Bondarenko E. (2023). Integrated development of german-speaking socio-cultural competence through the formation of linguistic competence in reading. *Revista Eduweb*, 17(3). 202–212. URL: <https://www.revistaeduweb.org/index.php/eduweb/article/view/559>
6. Ruck J. (2020). Multilingualism and Affective Attitudes: The Sociocognitive Profiles of First-Year Learners of L2 German. *Die Unterrichtspraxis / Teaching German*, 53 (2). 210–228. DOI: <https://doi.org/10.1111/tger.12137>
7. Senchylo-Tatlilioglu N., Krasnozhon N., Sibruk A., Lytvynska S., Stetsyk K. (2023). Ukrainian-turkish literature relations between the 16th – 20th Centuries. *Amazonia Investiga*, 12 (62). 115–123. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9>
8. Sequera D. M. (2022). Language acquisition processes and their theoretical conceptions from an affective perspective in a family context. *International Journal of Health Sciences*, 6 (2). 519–532. DOI: <https://doi.org/10.53730/ijhs.v6n2.6709>
9. Seuring J., Will G. (2022). German Language Acquisition of Refugee Children – The Role of Preschools and Language Instruction. *Frontiers in Sociology*, 7. DOI: <https://doi.org/10.3389/fsoc.2022.840696>
10. Sopata A., Długosz K. (2022). The effects of language input on word order in German as a heritage and majority language. *Language Acquisition*, 29 (2). 198–228. DOI: <https://doi.org/10.1080/10489223.2021.1992409>
11. Tissot A., Pietrantuono G., Rother N., Baier A., Croisier J. (2022). Factors affecting language acquisition in the institutionalized setting of the German Integration Course. *Language Learning of Adult Migrants in Europe: Theoretical, Empirical, and Pedagogical Issues*. 119–147. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-79237-4_6
12. Wang M. T., Henry D. A., Degol J. L. (2020). A development-in-sociocultural-context perspective on the multiple pathways to youth's engagement in learning. *Advances in motivation science*, 7. 113–160. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.adms.2019.11.001>
13. Yuhan N. (2023). Violence in youth environment as a socio-psychological phenomenon (based on german-language dramaturgy of the 2010S). *Publishing House “Baltija Publishing”*. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-364-4-23>